

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. I. Hanzelovej a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci navrhovateľky **I. H.**, bytom v B., Š. č.X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni - ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21.októbra 2008, č. k. 5Sd 182/03-101 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10.novembra 2006, č. k. 5Sd 182/03-75, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 21.októbra 2008, č. k. 5Sd 182/03-101, v napadnutej časti týkajúcej sa rozhodnutia odporkyne číslo X. z 5.mája 2003 **p o t v r d z u j e .**

V časti týkajúcej sa rozhodnutí odporkyne číslo X. č.1 a 2 z 23.mája 2003 rozsudok krajského súdu **z r u š u j e a** opravný prostriedok navrhovateľky **o d m i e t a.**

V časti týkajúcej sa rozhodnutia odporkyne číslo X. z 2.januára 2006 rozsudok krajského súdu **z r u š u j e a** vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10.novembra 2006, č. k. 5Sd 182/03-75, **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Odporkyňa rozhodnutím z 5.mája 2003 podľa § 37 ods.1 písm. a/ zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) priznala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok od 24.januára 2002 v sume 2 185,-Sk mesačne, rozhodnutím č. X. z 23.mája 2003 podľa § 29 ods.3 zák.č.100/1988 Zb. rozhodla o pokračovaní vo výplate invalidného dôchodku v dobe od 30.októbra 2001 do 23.januára 2002 v sume 4 509,-Sk mesačne (ďalej len „rozhodnutie č.1 z 23.mája 2003“) a ďalším rozhodnutím č. X. z 23.mája 2003 podľa § 29 a § 96 zákon č. 100/1988 Zb. navrhovateľke odňala invalidný dôchodok od 24.januára 2002 (ďalej len „rozhodnutie č.2 z 23.mája 2003“). Z odôvodnenia uvedených rozhodnutí vyplýva, že nimi realizovala rozsudok krajského súdu č. k. 18S 73/02-13 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu. Rozhodnutím číslo X. z 2.januára 2006 podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 263 ods.7 a § 293e zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšila navrhovateľke invalidný dôchodok od 1.decembra 2005 na 5 530,-Sk mesačne.

Krajský súd rozsudkom z 21.októbra 2008, č. k. 5Sd 182/03-101, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo X. z 5.mája 2003 a rozhodnutia číslo X. č.1 a č.2. Rozhodnutie číslo X. z 2.januára 2006 zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že návrhom na preskúmanie rozhodnutia odporkyne zo 4.júla 2003 a 19.augusta 2003 navrhovateľka napadla rozhodnutie odporkyne z 5.mája 2003 a návrhom zo 6.februára 2006 žiadala preskúmanie rozhodnutia odporkyne z 2.januára 2006 ako aj preradenie do čiastočnej invalidity. Krajský súd preto preskúmal rozhodnutia z 5.mája 2003 a 2.januára 2006 ako aj rozhodnutia č.1 a 2 z 23.mája 2003. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že vzhľadom na splatnosť dôchodku

24.dňom kalendárneho mesiaca odporkyňa rozhodla o pokračovaní vo výplate invalidného dôchodku do 23.januára 2003 a o odňatí invalidného dôchodku a priznaní čiastočného invalidného dôchodku od 24.januára 2003 v súlade s § 96 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. Súčasne dospel k záveru, že odporkyňa výšku čiastočného invalidného dôchodku 769,-Sk upravila a zvýšila na celkovú sumu 2 295,-Sk mesačne v súlade so zákonom. Rozhodnutia z 5.mája 2003 a 23.mája 2003 preto potvrdil.

Krajský súd mal **pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 2.januára 2006** z dávkových spisov odporkyne za preukázané, že navrhovateľka bola od roku 1994 poberateľkou invalidného dôchodku, k oduznaniu invalidity a uznaniu čiastočnej invalidity podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb. od 30.októbra 2001 došlo z dôvodu stabilizácie zdravotného stavu (onkologické ochorenie v remisii). V priebehu preskúmvacieho konania bola navrhovateľka postupom podľa § 263 ods. 2 zákona od 21.októbra 2005 uznaná invalidnou podľa § 71 zákona pre 80%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a výška jej invalidného dôchodku bola určená podľa § 263 ods.7 zákona. S prihliadnutím na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/1992 Z. z. o nesúlade ustanovení § 263 ods.2, 4 až 7 s ústavou, v dôsledku čoho rozhodnutie odporkyne z 2.januára 2006 stratilo svoj zákonný základ, a s prihliadnutím na to, že navrhovateľka bola následne od 21.októbra 2005 uznaná invalidnou podľa § 29 ods.3 zákon č. 100/1988 Zb. v spojení s § 263a zákona a rozhodnutiami odporkyne z 11.februára 2008 a 4.februára 2008 jej bol priznaný invalidný dôchodok a bolo rozhodnuté o vyplácaní vyššieho invalidného dôchodku, krajský súd rozhodnutie odporkyne z 2.januára 2006 zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Rozsudok napadla včas podaným odvolaním navrhovateľka. Namietla, že krajský súd rozhodol vo veci predčasne a v jej neprítomnosti napriek tomu, že písomne ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní 21.októbra 2008 a žiadala o odklad jednania. Poukázala i na to, že krajský súd zamietol jej žiadosť o ustanovenie zástupcu a v rozsudku sa jej zdravotným stavom zaoberal povrchno. Posudková komisia až neuveriteľne dospela k záveru o hodnotení postihnutia na 80 % a spätne určila tzv. plný invalidný dôchodok s akýmsi vyrovnaním, ktoré je v rozpore s jej požiadavkou. Zdravotný stav v remisii onkologickej choroby je o neumieraní, nie o zdraví. S jej zdravotným postihnutím jej nemala byť odňatá ani časť invalidného dôchodku ani v roku 2003, 2005, ani predtým, lebo vždy spĺňala všetky kritériá.

Súd preto žiadala o navrátenie plného invalidného dôchodku od roku 2003. Čo mala riešiť mimo toho, mal riešiť právny zástupca, ktorého ustanovenie jej súd odmietol.

Odporkyňa rozsudok krajského súdu odvolaním nenapadla. Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné len čiastočne.

Z dávkových spisov odporkyne vyplýva, že odporkyňa rozhodnutím číslo X. z 15.novembra 2001 odňala navrhovateľke invalidný dôchodok od 30.októbra 2001 a rozhodnutím č.2 z toho istého dňa jej od 30.októbra 2001 priznala čiastočný invalidný dôchodok v sume 2 212,-Sk mesačne. Krajský súd v Bratislave v preskúmovacom konaní obe rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyni na nové rozhodnutie rozsudkom č. k. 18S 73/02-13 z 21.augusta 2002. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 30.januára 2003, č. k. 2So 319/02-27, rozsudok krajského súdu potvrdil. V odôvodnení uvedeného rozsudku najvyšší súd vzhľadom na konštatovaný nedostatok podmienok postupu podľa § 106 ods.3 zákon č. 100/1988 Zb. a vzhľadom na preukázané doručenie rozhodnutia z 15.novembra 2001 o odňatí invalidného dôchodku až dňom 4.januára 2002 vyslovil, že úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude rozhodnúť o odňatí invalidného dôchodku po 4.januári 2002, vydať rozhodnutie o priznaní čiastočného invalidného dôchodku a rozdiel na platbách dôchodkov navrhovateľke doplatiť.

Rozhodnutím číslo X. z 5.mája 2003 odporkyňa od 24.januára 2002 priznala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok v sume 2 185,-Sk mesačne. Navrhovateľka namietala výšku priznaného čiastočného invalidného dôchodku len z dôvodu, že bol vymeraný v nižšej sume ako čiastočný invalidný dôchodok, priznaný pôvodne v sume 2 212,-Sk mesačne od 30.októbra 2001 rozhodnutím odporkyne z 15. novembra 2001 (ktoré

bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k.18S 73/02-13 z 21.augusta 2002 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2So 319/02 z 30.januára 2003).

Z rozhodnutia z 5.mája 2003 vyplýva, že z celkovej doby zamestnania 36 rokov pre výšku dôchodku bola navrhovateľke ako doba po 18.roku veku (§ 29 ods.5 zákona č. 100/1988 Zb.) zhodnotená doba 35 rokov zamestnania a invalidný dôchodok bol vymeraný z priemerného mesačného zárobku 2 561,-Sk. Základná výmera dôchodku 50% za 25 rokov zamestnania bola za ďalších 10 rokov zamestnania zvýšená o 10% na 60%, takže výška invalidného dôchodku je 60% z priemerného mesačného zárobku, t.j. 1537 Sk a výška čiastočného invalidného dôchodku ako polovica invalidného dôchodku je 769 Sk (§37 ods.5 zák.č.100/1988 Zb.).

Podľa Čl.1 § 2 zákona č. 381/2001 Z. z. čiastočný invalidný dôchodok priznaný od 1.januára 2002 do 31. decembra 2002 sa upravuje o 103,5% mesačnej sumy dôchodku, na ktorú má občan nárok ku dňu priznania dôchodku, a o sumu 620,-Sk mesačne.

V zmysle §1 v spojení s § 5 ods.1 zákona č. 306/2002 Z. z. sa čiastočný invalidný dôchodok priznaný pred 1. júlom 2002 zvyšuje od splátky dôchodku splatnej po 30. júni 2002 o 5% mesačnej sumy dôchodku, na ktorú má občan nárok ku dňu, od ktorého sa dôchodok zvyšuje.

Odporkyňa výšku čiastočného invalidného dôchodku 769,-Sk upravila o 103,5% (796,-Sk) + 620,-Sk, t.j. o 1 416,-Sk, a čiastočný invalidný dôchodok od 24.januára 2002 priznala v sume 2 185,-Sk mesačne a od splátky za júl 2002 ho zvýšila o 110,-Sk (5% zo sumy 2 185,-Sk) na 2 295,-Sk mesačne v súlade so zákonom. **Aj odvolací súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 5.mája 2003 je zákonné a preto rozsudok krajského súdu v časti, týkajúcej sa tohto rozhodnutia odporkyne podľa § 219 OSP potvrdil.**

Podľa § 103 v spojení s § 246c ods.1 OSP kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 250p OSP, ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že **rozhodnutia č.1 a 2 z 23.mája 2003** boli navrhovateľke doručené 23.júna 2003. Obe rozhodnutia obsahujú správne poučenie o možnosti podať proti nim opravný prostriedok (návrh na preskúmanie).

Podľa úradného záznamu, spísaného s navrhovateľkou v informačnej kancelárii odporkyne 4.júla 2003 navrhovateľka žiadala len o písomné vysvetlenie postupu pri výpočte čiastočného invalidného dôchodku priznaného v sume 2 295,-Sk, keď od júla 2002 bola jeho výška určená na 2 323,-Sk mesačne a žiadala o vysvetlenie dôvodu zadržania doplatku invalidného dôchodku. Dňa 22.augusta 2003 bola odporkyni doručená žiadosť o opätovné preskúmanie výšky čiastočného invalidného dôchodku, v ktorom navrhovateľka namietala nižšiu sumu čiastočného invalidného dôchodku a žiadala o jej určenie ku dňu vzniku čiastočnej invalidity v roku 2001. Z obsahu uvedených podaní nevyplýva, že by navrhovateľka podávala návrh na preskúmanie rozhodnutí odporkyne č.1 a 2 z 23.mája 2003, naopak jednoznačne z nich vyplýva, že **navrhovateľka včas podaným opravným prostriedkom napadla len rozhodnutie z 5. mája 2003 o priznaní čiastočného invalidného dôchodku**.

Zo spisu krajského súdu vyplýva, že navrhovateľka sa po prvýkrát domáhala preskúmania jej preradenia do čiastočného invalidného dôchodku až na výzvu súdu z 11.januára 2006 a to odvolaním, podaným 10.februára 2006. Až týmto dňom podľa obsahu odvolania žiadala o preskúmanie rozhodnutí odporkyne č.1 a 2 z 23.mája 2003. Keďže tieto rozhodnutia boli navrhovateľke doručené 29.júna 2003 a tridsaťdňová lehota na podanie návrhu na ich preskúmanie (§ 250m ods.2 OSP) začala plynúť 24.júna 2003 a skončila 23.júla 2003, **opravný prostriedok proti rozhodnutiam odporkyne č.1 a č.2 z 23.mája 2003 bol 10.februára 2006 podaný oneskorene. Rozhodnutie o odňatí invalidného dôchodku od 24.januára 2002 teda nadobudlo právoplatnosť**. Neboli preto splnené podmienky pre konanie o preskúmanie zákonnosti týchto rozhodnutí. Z uvedených dôvodov **preto odvolací súd** s primeraným použitím § 221 v spojení s § 246c ods.1 a § 250p OSP **rozsudok krajského súdu v časti, týkajúcej sa rozhodnutí odporkyne číslo X. č.1 a č.2 z 23.mája**

2003 zrušil a opravný prostriedok navrhovateľky proti týmto rozhodnutiam odporkyne odmietol .

Z vyššie uvedeného vyplýva, že invalidný dôchodok bol navrhovateľke právoplatne odňatý od 24.januára 2002 a od tohto dňa navrhovateľke patril čiastočný invalidný dôchodok, priznaný podľa § 37 zákon č. 100/1988 Zb. Pri kontrolnej lekárskej prehliadke 23.apríla 2002 bol posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia v Bratislave určený termín ďalšej kontrolnej prehliadky na máj 2005. Uvedená kontrolná lekárska prehliadka bola vykonaná v dňoch 18.augusta 2005, 6.októbra 2005 a 1.decembra 2005, kedy posudkový lekár pobočky Sociálnej poisťovne Bratislava dospel k záveru, že navrhovateľka je od 1.decembra 2005 invalidná podľa § 71 ods.1 zákon č. 461/2003 Z. z. pre 80%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Rozhodnutie odporkyne číslo X. z 2.januára 2006, ktorým odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4, § 263 ods.7 a § 293e zákon č. 461/2003 Z. z. zákon č. 461/2003 Z. z. od 1.decembra 2005 zvýšila invalidný dôchodok navrhovateľky na 5 530,-Sk mesačne, **krajský súd** napadnutým rozsudkom **zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie**, poukazujúc na to, že ustanovenie § 263 ods. 7 zákon č. 461/2003 Z. z. stratilo účinnosť dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu SR, uverejneného v Zbierke zákonov pod číslom č. 460/2006 Z. z.

Uvedený nález ústavného súdu viedol k prijatiu zákona č.529/2006 Z. z, ktorým do zákona č. 461/2003 Z. z. boli vložené ustanovenia § 263a a § 263b.

Pri posudzovaní invalidity podľa § 263a bola navrhovateľka uznaná od 21.októbra 2005 invalidnou podľa § 29 ods.3 zákon č. 100/1988 Zb.

Odporkyňa rozhodnutím číslo X. z 11.februára 2008 podľa § 263a zákon č. 461/2003 Z. z. a § 29 zákon č. 100/1988 Zb. priznala navrhovateľke od 21.októbra 2005 invalidný dôchodok v sume 6 120,-Sk (súčasne rozhodla o jeho zvýšení od 1.júla 2006 a od 1.júla 2007) a rozhodnutím číslo X. 0 zo 4.februára 2008 podľa § 263 ods.1, § 112 ods.2, 6 a 8 zákon č. 461/2003 Z. z. a podľa § 55 zákon č. 100/1988 Zb. rozhodla o výplate invalidného dôchodku v sume 6 120,-Sk mesačne od 21.októbra 2005 a o odňatí čiastočného invalidného dôchodku od 24.apríla 2008. Obe rozhodnutia boli navrhovateľke doručené 7.marca 2008.

Rozhodnutia odporkyne zo 4. februára 2008 a 11. februára 2008 súvisia s rozhodnutím odporkyne z 2.januára 2006 a nadväzujú naň. Boli vydané v tom istom správnom konaní, ktorého predmetom bolo na účely § 263 ods. 2 zákona preskúmanie trvania invalidity na nárok na invalidný dôchodok, za ktorý sa čiastočný invalidný dôchodok považuje podľa § 263 ods.1 zákona. Vzhľadom na to, že ustanovenia § 263 ods.2 a 7 zákona stratili účinnosť dňom vyhlásenia nálezů Ústavného súdu SR č. 460/2006 Z. z. a trvanie invalidity, resp. čiastočnej invalidity na nárok navrhovateľky na invalidný, resp. čiastočný invalidný dôchodok bolo znovu posúdené už podľa § 263a zákona a odporkyňa o nároku na invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok rozhodla rozhodnutiami zo 4. februára 2008 a 11.februára 2008, záver krajského súdu, že proti týmto rozhodnutiam navrhovateľka opravný prostriedok nepodala, nebol správny a krajský súd mal preskúmať aj zákonnosť rozhodnutí odporkyne zo 4.februára 2008 a 11.februára 2008. **Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu v časti, týkajúcej sa rozhodnutia odporkyne číslo X. z 2.januára 2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie** (§ 221 ods.1 písm. f/ a ods.2 OSP).

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu znovu preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporkyne z 2.januára 2006 v spojení s rozhodnutiami zo 4. februára 2008 a 11. februára 2008 a vo veci znovu rozhodnúť. V novom rozhodnutí súčasne znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Navrhovateľka v odvolaní proti rozsudku namietala, že jej **žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov** bola zamietnutá nesprávne.

Zo súdneho spisu vyplýva, že žiadosť navrhovateľky o ustanovenie advokáta krajský súd zamietol uznesením č. k. 5Sd 182/03-75 z 10.novembra 2006, ktoré bolo navrhovateľke doručené 11.decembra 2006. Odvolacia lehota proti tomuto rozhodnutiu uplynula dňom 27.decembra 2006. Vyššie uvedenú námietku **odvolací súd** považoval za **odvolanie proti uzneseniu č. k. 5Sd 182/03-75 z 10.novembra 2006**, a toto odvolanie **odmietol ako oneskorene podané** podľa § 218 ods.1 písm. a/ OSP.

Odvolací súd sa zaoberal aj námietkou navrhovateľky, že krajský súd rozhodol v jej neprítomnosti napriek riadnemu ospravedlneniu a žiadosti o odklad pojednávania. Zo spisu vyplýva, že oznámenie o termíne pojednávania dňa 21.októbra 2008 o 11.00 hodine

navrhovateľka prevzala 24.septembra 2008. V spise sa nenachádza žiadne podanie navrhovateľky, ktorým by v čase od 24.septembra 2008 do dňa pojednávania (ani po tomto dni) navrhovateľka ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní a žiadala o odročenie pojednávania. **Odvolaací súd preto námietku navrhovateľky, že krajský súd rozhodol v jej neprítomnosti napriek riadnemu ospravedlneniu a žiadosti o odklad pojednávania, nepovažoval za dôvodnú.**

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26.marca 2009

Za správnosť vyhotovenia:
Zuzana Katuščáková

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu